

М. Г. Лещова, Л. М. Кузнецова // Видавнича група "Основа", 2005. - 174 с.

S.A. Mifle–Cherednychenko, O.S. Bondarenko. The use of cloud computing in the block teaching of physics in college

Summary. The article is devoted to finding effective educational technologies that would primarily affect the development of thinking of students in high school and showing of positive aspects of practical use of the block' system for teaching physics in college with use of cloud computing.

Keywords: educational technologies, block' system for teaching, integration of didactic units, cloud technology.

УДК 378.147:34

**Нестеренко О.М., викладач кафедри суспільно-гуманітарних наук
Таврійський державний агротехнологічний університет**

**ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН У ВНЗ
НЕЮРИДИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ**

Анотація. У статті розглянуті питання викладання правових дисциплін студентам неюридичного напрямку підготовки та запропоновані шляхи вирішення проблем, які були виявлені в даній сфері.

Ключові слова: право, праворозуміння, правова підготовка, професійна діяльність, проблеми викладання.

Постановка проблеми. В умовах утворення модернізації освіти особлива роль відводиться питанням підвищення якості підготовки фахівців. При цьому формування у рамках учбово-виховного процесу конкурентоздатної особи, що адекватно орієнтується у сучасному світі, неможливе без оволодіння нею необхідним комплексом правових знань, умінь і навичок. В той же час слід зазначити, що сприйняття права студентами-юристами і студентами неюридичних спеціальностей помітно відрізняється. У цій статті розглядаються проблеми і особливості викладання правових дисциплін в неюридичних ВНЗ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми викладання правових дисциплін у ВНЗ неюридичного профілю розглядали Е.А. Певцова, О.А. Лукаш, питання введення нових технологій і методів навчання стали об'єктом дослідження А.М. Алексюка, І.І. Доброскок, В.П. Коцура, С.О. Нікітчиної, В.Г. Кременя та інших.

Постановка завдання. Метою статті є визначення проблемних питань, які виникають під час викладання правових дисциплін у ВНЗ неюридичного профілю та шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. На наш погляд, викладачеві слід на першому зайнятті виявити відношення студентів до права і його ролі в сучасному суспільстві, а також рівень наявних знань і правової культури. Як показує практика, деякі студенти негативно висловлюються про право як про соціальний регулятор, відносяться до правових знань як до другорядних, відволікаючих їх від навчання основної спеціальності, по якій буде виданий диплом. У зв'язку з цим викладачеві дуже важливо сформулювати інтерес студентів до вивчення правових дисциплін, звернути увагу на їх значущість в подальшій професійній діяльності.

Однією з проблем викладання дисциплін правового циклу є відсутність єдиного розуміння терміну " право". Плюралізм підходів до праворозуміння представляє певну проблему у викладанні юридичних дисциплін. Зокрема, прибічники політологічного підходу до права роблять акцент на вивченні права як політичного інституту. В даному випадку пріоритет віддається вивченню держави, основ конституційного ладу. На наш погляд, такий підхід до викладання дисципліни "Основи права" або " Правознавство" не можна вважати оптимальним, оскільки при детальному розгляді конституційного права майже невивченими залишаються такі галузі, як цивільне, сімейне, трудове право.

Прибічники нормативного підходу до права визначають його як сукупність юридичних норм і роблять акцент у викладанні на вивченні різних нормативних актів. Такий підхід має свої плюси і мінуси. До першого належить те, що він дозволяє виділити такі найважливіші властивості права, як нормативність, ієрархічність, структурність, дає можливість ознайомитися з різними законами і підзаконними актами, розвиває уміння їх аналізувати. Негативне ж в нормативному підході проявляється в ігноруванні змістовної сторони права: моральності юридичних норм, відповідності їх об'єктивним потребам громадського розвитку.

Прибічники соціологічного підходу акцентують увагу на вивченні "живого права", тобто системи правовідносин, поведінку людей у сфері

права. Цей підхід характеризується моделюванням різних соціальних ситуацій і їх активним обговоренням. Нерідко викладачі-прибічники цього підходу роблять акцент на вивчення неоднозначних соціальних питань, з приводу яких в суспільстві немає єдиної думки.

На наш погляд, оптимальним є гармонійне поєднання вказаних підходів до розуміння і викладання права. Використання ж тільки одного або двох підходів часто не дозволяє досягти необхідного рівня правової підготовки студентів неюридичних спеціальностей.

Аналіз учбових планів освітніх установ неюридичного профілю дозволяє виявити наступну проблему у викладанні правових дисциплін - недостатня кількість часу для їх освоєння. При цьому перелік вимог до студента після закінчення вивчення цієї дисципліни є досить широким і включає знання основних положень Конституції України, наявність уявлення про основні галузі права України, знання прав і свобод людини і громадянина, механізмів їх реалізації, уміння використати необхідні нормативно-правові документи. У зв'язку з цим стає актуальним питання про відбір викладачем найбільш ефективних форм і методів роботи. Як справедливо відмічає доктор педагогічних наук Е.А. Певцова, "викладач права - один з важливих суб'єктів навчального процесу, від якого залежить, наскільки грамотно і вірно буде організовано правове навчання і виховання [1, с. 164].

Успішне рішення вказаних проблем значною мірою залежить від педагогічної майстерності самого викладача, від його уміння виявляти і вирішувати проблеми, що виникають в учбово-виховному процесі, знаходити найбільш ефективні форми і методи роботи, сприяючі активації пізнавальної діяльності студентів. Для цих цілей викладач повинен використовувати інтерактивні і інноваційні методи викладання, які забезпечують оптимізацію процесу навчання, підвищують його якість і сприяють інтеграції теорії і практики.

Проблеми пріоритету теоретичних знань над практикою, характерні для більшості ВНЗ. Особливу специфіку ці проблеми мають в процесі викладання юридичних дисциплін для студентів неюридичних спеціальностей. Для них є абсолютно новими багато правових термінів і застосування на практиці юридичних норм так само є дуже проблематичним.

У методичній літературі все частіше стало розглядатися питання про модернізацію традиційної технології навчання.

Серед сучасних технологій навчання, своєчасність і корисність яких підтверджена досвідом роботи ВНЗ, слід виділити: особистісно-орієнтовані,

інтеграційні, колективної дії, інформаційні, дистанційні, творчо-креативні, модульно-розвивальні тощо. Вони мають стати основою для ефективної дидактично-методичної, психологічної, комунікативної взаємодії студента і викладача та прояву компетентних навичок. У цій технології особистість, тобто здобувач вищої освіти, - головний суб'єкт, мета, а не засіб досягнення поставленої мети [2].

Нині в освітній практиці відомі педагогічні технології, які найбільш часто використовуються. Їх можна класифікувати таким чином:

- структурно-логічні технології: поступова організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення дидактичних завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;

- інтеграційні технології: дидактичні системи, що забезпечують інтеграцію міжпредметних знань і вмінь, різноманітних видів діяльності на рівні інтегрованих курсів (у т.ч. електронних);

- професійно-ділові ігрові технології: дидактичні системи використання різноманітних «ігор», під час проведення яких формуються вміння вирішувати завдання на основі компромісного вибору (ділові та рольові ігри, імітаційні вправи, індивідуальний тренінг, комп'ютерні програми тощо);

- тренінгові засоби: система діяльності для відпрацювання певних алгоритмів вирішення типових практичних завдань за допомогою комп'ютера (психологічні тренінги інтелектуального розвитку, спілкування, розв'язання управлінських завдань);

- інформаційно-комп'ютерні технології, що реалізуються в дидактичних системах комп'ютерного навчання на основі діалогу «людина-машина» за допомогою різноманітних навчальних програм (тренінгових, контролюючих, інформаційних тощо);

- діалогово-комунікаційні технології: сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб'єкт-суб'єктного рівня.

В освітній практиці диверсифікація навчальних технологій дозволяє активно і результативно їх поєднувати через модернізацію традиційного навчання та переорієтацію його на ефективне, цілеспрямоване. За такого підходу акцентується увага на особистісному розвитку майбутніх фахівців, здатності оволодіти новим досвідом творчого і критичного мислення, рольового та імітаційного моделювання пошуку вирішення навчальних завдань та ін. [3,4]. У цьому контексті інноваційну навчальну технологію та

сучасні методи викладання, на нашу думку, слід розглядати як загальнодидактичний процес, що полягає у використанні сукупності оригінальних способів і прийомів спільної діяльності суб'єктів освітнього процесу, спрямованих на досягнення мети навчання, розвитку особистості та креативно-фахового здобуття знань і компетенцій відповідно до завдань підготовки професіоналів нового часу.

Оскільки суттєво зростає творча компонента освіти, активізується роль усіх учасників навчального процесу, зміцнюється творчо-пошукова самостійність студентів, особливої актуальності набули концепції проблемного та інтерактивного навчання, пов'язаного з використанням комп'ютерних систем. Під час такого освітнього процесу студент може комунікувати з викладачем он-лайн, вирішувати творчі, проблемні завдання, моделювати ситуації, включаючи аналітичне і критичне мислення, знання, пошукові здібності.

Поняття «інноваційні методики викладання», на нашу думку, є полікомпонентним, оскільки об'єднує всі ті нові й ефективні способи освітнього процесу (здобуття, передачі й продукування знань), які, власне, сприяють інтенсифікації та модернізації навчання, розвивають творчий підхід і особистісний потенціал здобувачів вищої освіти. Серед інтерактивних методів, форм і прийомів, що найчастіше використовуються в навчальній роботі ВНЗ, слід назвати такі: аналіз помилок, колізій, казусів; аудіовізуальний метод навчання; дискусія із запрошенням фахівців; ділова (рольова) гра (студенти перебувають у ролі експерта, юрисконсульта, нотаріуса, клієнта, судді, адвоката); коментування, оцінка дій учасників та ін. Наприклад, інтерактивна система з викладання права може включати такі блоки, як: компетентнісний підхід до вивчення і викладання права (метод сократівського діалогу); «технологія продуктивної діяльності інтелекту», зворотній зв'язок, практичні поради; розробка та використання рольових ігор; робота у «юридичних клініках» тощо [2].

Висновки. Отже, сучасний зміст освіти має орієнтуватися на використання інформаційних технологій, поширення інтерактивного, електронного навчання з доступом до цифрових ресурсів та інтелектуального навчання для майбутнього. У зв'язку з цим невідкладного вирішення потребують такі нагальні питання: 1) внесення змін до Положення про організацію освітнього процесу ВНЗ; 2) передбачення механізмів просування навчання в Інтернеті (електронне навчання); 3) впровадження навчальних матеріалів та продуктів нового покоління відповідно до вимог сучасної економіки та соціального запиту ринку праці.

Бібліографічний список.

1. Певцова Е.А. Теория и методика обучения праву: учебник. М. Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. 400 с.
2. Інноваційні педагогічні технології: теорія та практика використання у вищій школі: монографія/І.І. Доброскок, В.П. Коцур, С.О. Нікітчина [та ін.]; Переяслав-Хмельниц. держ. пед. Ун-т ім. Г.Сковороди, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Переяслав-Хмельниц.: Вид-во С.В. Карпук, 2008. – 284 с.;
3. Лисенко М.В. Інноваційна парадигма вищої освіти України за умов переходу до інформаційного суспільства: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.10/Лисенко Микола Владиславович; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». – К., 2013. 16 с.;
4. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія/П.Ю. Саух [та ін.]; ред. П.Ю. Саух. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 443 с.

**Nesterenko O.M. PROBLEMS OF TEACHING OF LEGAL DISCIPLINES
IN NON-LEGAL INSITUATIONS**

Summary. The questions of legal disciplines teaching students to non-legal field of study and proposed solutions to problems that were found in the area.

Key words: law, legal understanding , legal education, professional activities, teaching problems .